

Гръцизмътъ е прѣминалъ отъ Тесалия къмъ тая страна доста късно. Прѣзъ срѣднитѣ вѣкове тя е била чисто българска, за което ни свѣдочатъ имената на села, градове, рѣки и планини. Рано още пиндски власи почнали да слизатъ въ низината, дѣто се смѣсили съ българи. Още въ XII. в. градецътъ Шатица е билъ въздигнатъ отъ влашки прѣселенци.¹⁾ Отъ тогава ще е останала и Сисанийската влашка колония. По-късно се почнало погръчването, вѣроятно чрѣзъ гръцки малки колонии, което продължавало дълго време и овладѣло цѣлата област.²⁾ XVIII. в. е заварилъ голѣма частъ отъ мѣстността погръчена. Потурченото население прѣзъ този вѣкъ говори сега гръцки. То е потурчено съ гръцкия езикъ, защото навсѣкждѣ изъ Македония потурняцитѣ въ селата добръ сж зачували езикътъ, при който ги е заварилъ ислямътъ. За нѣкогашно българско население въ тия мѣста ни напомня титлата на Гребенския владика, който прѣзъ XVI. в. се наричалъ „Архиепископъ на българската земя“. ³⁾ Прѣзъ втората половина на XVIII. в. областта е била разорена отъ Али Паша.⁴⁾ Тогава навѣрно се изгубили послѣднитѣ български и влашки останки. Нови гръцки прѣселенци отъ Янинско дошли въ градоветѣ и усилили елинизацията. Въ началото на XIX. в. Пукевилъ опрѣдѣля границата на гръцкото население на сѣверъ тъкмо тамъ, дѣто си е сега, на прѣдѣла на Костурската Котловина.⁵⁾ Той споменува зачувано българско население въ паланчицата *Вънча* или *Вънче*, лѣжаща южно отъ Кожани.⁶⁾ Въ нѣмския прѣводъ отъ първото френско издание на пукевиловия пътописъ се споменуватъ още 9 български селища между десния брѣгъ на Бистрица и Олимпъ.⁷⁾ Архимандритъ Антонинъ, като говори за Св. новомъченикъ Георги Янински, обѣсенъ прѣзъ 1837 г. въ Янина, казва, че билъ българинъ, роденъ въ с. Турхли, Гревенска епархия.⁸⁾ Селото Турхли ще е вѣроятно сегашното Чурхли или Джурухли, находище се между Гребена и Ляпчища. Да ли има сега нѣкакви запазени дири отъ тия българи ние не знаемъ. Споредъ статистическитѣ данни на Верковича въ Гребенско и въ Населища има цѣлъ редъ български села,⁹⁾ но тия данни не сж вѣрни. Само въ малката околия *Боргатско*, разположена въ

¹⁾ F. Pouqueville, Voyage de la Grèce, III. 78—80.

²⁾ Weigand, Die Aromunen, I. 130—131.

³⁾ Архимандритъ Антонинъ, Изъ Румелии, II. С. Петербургъ, 1886. стр. 178.

⁴⁾ F. Pouqueville, Voyage de la Grèce, II. 496.

⁵⁾ Все тамъ, II, 517.

⁶⁾ Все тамъ, III, 85.

⁷⁾ F. Pouqueville, Reise durch Griecheland, II. Meiningen, 1825. стр. 240.

⁸⁾ Арх. Антонинъ, Изъ Румелии, II, 262.

⁹⁾ Верковичъ, Топо-этнограф. очеркъ Македонии, 328.